

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אושר שקלים

פ/25/5396

הצעת חוק עידוד שירות צבאי, לאומי או לאומי-אזרחי במוסדות להשכלה גבוהה, התשפ"ה-2025

מטרה 1. מטרתו של חוק זה לעודד שירות צבאי, ובמיוחד שירות קרבי, וכן שירות לאומי, או לאומי-אזרחי, באמצעות מתן העדפה מתקנת בקבלה למוסדות להשכלה גבוהה.

פרק א': פרשנות

הגדרות ופרשנות 2. בחוק זה –

"חוק שירות ביטחון" – חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986¹;

"מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958²;

"מסיים שירות" – מי שסיים שירות לפי חוק זה, אף אם שוחרר כדין לפני תום התקופה שהוא חייב בה, ובלבד ששירת 12 חודשים לפחות, וכן מי ששוחרר לפני תום התקופה כאמור מטעמי בריאות או מחמת נכות כמשמעותה בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]³;

"שירות" – כל אחד מאלה:

(1) "שירות סדיר" – שירות סדיר בצבא הגנה לישראל, במשמר הגבול, ביחידות אחרות במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר או בשירות מוכר לפי פרק ג' לחוק שירות ביטחון, למעט שירות צבאי לפי התחייבות לשירות קבע, ולמעט תקופות שאינן באות במניין זמן השירות לפי הוראות סעיף 18 לחוק האמור;

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

³ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

(2) "שירות לאומי-אזרחי" – כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014⁴;

(3) "שירות לאומי" – שירות לאומי או התנדבות קהילתית, כהגדרתם בחוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017⁵;

"שירות קרבי" – שירות כלוחם או כתומך לחימה כהגדרתם בפקודות הצבא כפי שהן מיושמות גם לענין תשלום דמי קיום למשרתים בשירות סדיר; לענין זה, "פקודות הצבא" – כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁶.

פרק ב': העדפה מתקנת בקבלה ללימודים

עקרונות מנחים 3. (א) היו שני מועמדים ללימודים במוסד להשכלה גבוהה, שווים בתכונותיהם ובכישוריהם, תינתן עדיפות למי מהם שהוא מסיים שירות. לקבלה ללימודים

(ב) שירת אחד מהמועמדים האמורים בסעיף קטן (א) שירות קרבי, תינתן לו עדיפות על פני כל מועמד אחר, כולל אלו הזכאים לייצוג הולם על פי סעיף 15 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959⁷.

(ג) מועמד ללימודים במוסד להשכלה גבוהה, שסיים שירות, יקבל תוספת של 5 אחוזים לשקלול ציון הבגרות והפסיכומטרי בבחינת מועמדותו, ותוספת של 10 אחוזים אם סיים שירות קרבי; תוספת כאמור, תיכלל כחלק מהערכת תכונותיהם וכישוריהם של המועמדים לפי סעיף (א).

דברי הסבר

מוצע לקבוע, כי מי שסיים שירות צבאי, לאומי או לאומי-אזרחי, יזכה להעדפה בקבלה למוסדות להשכלה גבוהה. כמו כן, מוצע לקבוע, כי מי שסיים שירות קרבי, תינתן לו עדיפות על פני כל מועמד אחר, כולל אלו הזכאים לייצוג הולם על פי סעיף 15 לחוק שירות המדינה.

מטרת הצעת החוק היא לתקן את העיוות הקיים כיום, לפיו מי שהקדיש את שנות בגרותו לטובת המדינה, מפסיד נקודות רבות בכניסה לאזרחות ובפרט בשער הכניסה האקדמי. לא ייתכן שבמכלול השיקולים של אפליות מתקנות לסוגיהן, לא יהיה מקום לטובים ביותר ששירתו את עמם ומולדתם. עלינו לאפשר למי ששירת שירות צבאי, לאומי או לאומי-אזרחי לקבל הזדמנות טובה יותר להשתלבות ראויה באקדמיה ובשוק התעסוקה. יתירה מכך, יש לתת עדיפות למשרתי שירות צבאי קרבי על פני כל היתר, כולל על פני קבוצות אחרות הזכאיות לייצוג הולם. לוחמי צבא הגנה לישראל מוסרים את נפשם על הארץ

⁴ ס"ח התשע"ד, עמ' 380.

⁵ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.

⁶ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

⁷ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

הזו, והגיע הזמן להחזיר להם אהבה.

מחובתן של המדינה והרשויות לוודא מתן העדפה מתקנת למשרתים אלו. בצעד זה המדינה מחזקת את תהליך השילוב והשיתוף של קבוצות אוכלוסייה שונות בשירות הצבאי, הלאומי או הלאומי-אזרחי. כמו כן, ההצעה מוקירה את מי שבחר לשרת שירות צבאי קרבי. צבא הגנה לישראל ידוע ככור ההיתוך של החברה הישראלית, והשירות כאמור מכשיר את אזרחי המדינה להיות אזרחים טובים ונאמנים יותר. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת עודד פורר (פ/4162/20; הוסרה מסדר היום ביום ד' בטבת התשע"ט (12 בדצמבר 2018)), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/1271/22) ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1023/23; פ/466/24; הוסרה מסדר היום ביום ו' בכסלו התשפ"ב (10 בנובמבר 2021)). הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/3392/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אלון שוסטר (פ/5031/25). הצעת החוק זהה לפ/5031/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)